

Οδηγία 2019/1937/ΕΕ: Προστασία των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος

Τα πρόσωπα που εργάζονται σε έναν δημόσιο ή ιδιωτικό οργανισμό ή που έρχονται σε επαφή με έναν τέτοιο οργανισμό με αφορμή τις εργασιακές δραστηριότητές τους είναι συχνά τα πρώτα που ανακαλύπτουν απειλές ή βλάβη για το δημόσιο συμφέρον που ανακύπτουν στο πλαίσιο αυτό. Προβαίνοντας σε αναφορές παραβιάσεων του ενωσιακού δικαίου που είναι επιβλαβείς για το δημόσιο συμφέρον, τα πρόσωπα αυτά ενεργούν ως πληροφοριοδότες δημοσίου συμφέροντος και ως εκ τούτου συμβάλλουν καθοριστικά στην αποκάλυψη και την πρόληψη τέτοιων παραβιάσεων, καθώς και στη διασφάλιση της κοινωνικής ευημερίας.

Πρόσφατα σκάνδαλα στους τομείς της προστασίας του περιβάλλοντος και των καταναλωτών όπως το «Dieselgate», των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, προϊόντων και αγορών, της πρόληψης νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας όπως τα «LuxLeaks» και τα «Panama Papers» ή της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα όπως το «Cambridge Analytica» καταδεικνύουν ότι οι μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην αποκάλυψη παράνομων δραστηριοτήτων που βλάπτουν το δημόσιο συμφέρον και την ευημερία των πολιτών και της κοινωνίας μας. Στο πλαίσιο αυτό και υπό το φόβο αντιποίνων σε βάρος τους, αναγνωρίζεται ολοένα και περισσότερο, τόσο σε ενωσιακό όσο και σε διεθνές επίπεδο, η σημασία της διασφάλισης ισορροπημένης και αποτελεσματικής προστασίας των πληροφοριοδοτών δημοσίου συμφέροντος.

Δεδομένων των ανωτέρω, τον Οκτώβριο του 2019, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε την Οδηγία 2019/1937, σκοπός της οποίας είναι η ενίσχυση της επιβολής του δικαίου και των πολιτικών της Ένωσης σε συγκεκριμένους τομείς, μέσω της θέσπισης κοινών ελάχιστων προτύπων που θα διασφαλίζουν υψηλό επίπεδο προστασίας των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης.

➤ Καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής

Στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας εμπίπτουν παραβιάσεις που αφορούν τους ακόλουθους τομείς:

- 1) δημόσιες συμβάσεις,
- 2) χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, προϊόντα και αγορές και πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας,
- 3) ασφάλεια των προϊόντων και συμμόρφωση,
- 4) ασφάλεια των μεταφορών,
- 5) προστασία του περιβάλλοντος,
- 6) προστασία από την ακτινοβολία και πυρηνική ασφάλεια,
- 7) ασφάλεια των τροφίμων και των ζωοτροφών, υγεία και καλή μεταχείριση των ζώων
- 8) δημόσια υγεία
- 9) προστασία των καταναλωτών και
- 10) προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ασφάλεια των συστημάτων δικτύου και πληροφοριών.

Επιπλέον, στο ανωτέρω πεδίο εντάσσονται οι παραβιάσεις που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης κατά το άρθρο 325 ΣΛΕΕ, καθώς και οι παραβιάσεις σχετιζόμενες με την εσωτερική αγορά, όπως αναφέρεται στο άρθρο 26 παράγραφος 2 ΣΛΕΕ.

➤ Προσωπικό πεδίο εφαρμογής

Για την αποτελεσματική επιβολή του ενωσιακού δικαίου κρίσιμη είναι η χορήγηση προστασίας σε όσο το δυνατόν περισσότερες κατηγορίες προσώπων, είτε είναι πολίτες της Ένωσης είτε είναι υπήκοοι τρίτων χωρών, ανεξαρτήτως της φύσης των εργασιακών δραστηριοτήτων τους, είτε είναι αμειβόμενες είτε όχι, ενώ στα προστατευόμενα πρόσωπα περιλαμβάνονται και οι δημόσιοι υπάλληλοι.

➤ **Είδος παρεχόμενης προστασίας**

Η προστασία που παρέχεται στους πληροφοριοδότες συνίσταται στην απαγόρευση αντιποίνων σε βάρος τους, όπως η απόλυση, η στέρηση προαγωγής, η ακύρωση άδειας κ.λπ., σε μέτρα στήριξης όπως η ελεύθερη και δωρεάν πρόσβαση σε πληροφορίες και συμβουλές για τα μέσα έννομης προστασίας, μέτρα οικονομικής βοήθειας, καθώς και στην πρόβλεψη κυρώσεων που επιβάλλονται σε πρόσωπα που παρεμποδίζουν την τήρηση των διαδικασιών.

*Επισημαίνεται ότι τα κράτη μέλη της Ε.Ε. υποχρεούνται να ενσωματώσουν την Οδηγία στην εσωτερική έννομη τάξη και να κοινοποιούν τα μέτρα μεταφοράς στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή έως τις **17 Δεκεμβρίου 2021**. Στη χώρα μας, ήδη από τον Μάιο του 2020, έχει συσταθεί στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή με αντικείμενο την κατάρτιση σχεδίου νόμου για την μεταφορά της Οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο.*

